

Rodin šator

Tea Škokić

Udruga Roditelji u akciji (Roda) aktivno je djelovala u kampovima Opatovac i **Slavonski Brod** s primarnom zadaćom pružanja podrške za prehranu dojenčadi i male djece u kriznim situacijama (IYCF-E – Infant and Young Child Feeding in Emergencies). S obzirom na njihovu stalnu aktivnost promoviranja dojenja fokus njihova rada u kampovima bio je na podršci dojenja ženama u pokretu, ali i na nizu drugih aktivnosti pomoći majkama s dojenčadi te malom djecom koje su bile u tranzitu **balkanskim koridorom**.

Početno su u kampu u Slavonskom Brodu uspostavljena tri Centra za majku i dijete u tri različita sektora, dva je vodio UNICEF, a jedan organizacija Save the Children dok je medicinska humanitarna organizacija MAGNA selila svoje liječnike između tih centara. Ubrzo se pokazalo da je takav način rada vremenski i ljudski neekonomičan te se ovim organizacijama priključuju Rode i otvara se jedan Centar u grijanom šatoru, koji smo mi volonteri koji smo poznavali rad Roda zvali Rodin šator. Šator je bio donacija organizacije CARE, a postavljen je odmah uz distribucijski šator u koji je usmjерavana glavnina ljudi pristigla u kamp, što je olakšalo trijažu za IYCF-E. Volonteri su, dakle, već u distribucijskom šatoru radili brzu procjenu kojoj trudnici ili majci s malom djecom treba liječnička podrška, kutak za dojenje ili podrška za dojenje, odnosno prematanje, higijena ili presvlačenje djece do dvije godine (v. Jelušić 2017: 52). Sam šator je bio paravanima podijeljen na tri dijela u kojima su se odvijale prethodno navedene aktivnosti, dok je četvrti, tzv. čekaonica, služio ženama koje su čekale na red, ali i gdje su starija djeca i poneki muški članovi obitelji čekali majku i bebu. S obzirom da je udio žena koje su s djecom pristizale u kamp krajem 2015. rastao potreba za mirnim i tihim kutkom gdje su mogle nahraniti, a posebice podojiti djecu pokazala se sve snažnjom. Istodobno je ubrzanost tranzita onemogućavala ozbiljnije savjetovanje o prehrani i podršku dojenju, kao i pripremu adaptiranog mlijeka u prahu i sterilizaciju bočica. Ipak, majke koje su dojile u Rodinom su šatoru dobile tridesetak minuta mira da nahrane dijete i predahnu dok volonterke i zaposlenice premotaju dijete. One, pak, čija su djeca bila na formuli, dobivale su novu bočicu i pripremljeno adaptirano mlijeko u tekućem obliku u tetrapak ambalaži, kao i mogućnost dobivanja čašice za mlijeko, o čemu je brinula organizacija Save the Children (Jelušić 2017: 48).

Tijekom vlastitog volonterskog rada u distribucijskom šatoru nerijetko sam ženama pridržavala malu djecu koju su nosile na rukama, dok bi one uzimale odjeću i obuću te higijenske potrepštine koje su se dijelile. Ne sjećam se ni jedne situacije u kojoj mi netko nije dao dijete u ruke, što bih iskoristila da ih pozovem da odu u Rodin šator. Neke su vrlo rado pristale, a neke su odbijale, vjerojatno zbog straha da se ne razdvoje od ostatka obitelji. Ispred Rodinog šatora moglo se vidjeti muške članove obitelji koji su ponekad nestručno čekali, a u nekoliko situacija su me tražili da požurim njihove žene koje su se valjda po njihovom nahodenju predugo zadržale u topлом šatoru.

Premotavanje pothlađene djece, presvlačenje mokre i dugim putovanjem uprljane odjeće služilo je volonterkama i zaposlenicama u Centru za majku i dijete da prepoznaju je li djetetu potrebna medicinska pomoć. Potonje je posebice bilo izvor frustracija ako je dijete bilo bolesno, a roditelji nisu pristajali zadržati se u kampu (v. npr. Jelušić 2017: 20; 22). Rodin šator pružao je kontinuiranu skrb 24 sata svakog dana, a u njemu su se, prema priručniku, između ostalih, izmjenjivale zaposlene savjetnice i volonterke za dojenje, zaposlene asistentice koje su brinule za odjeću i higijenu ili one koje su pomagale u Centru za majku i dijete i u distribucijskom šatoru (Jelušić 2017: 47).

Na temelju iskustava prikupljenih u radu u kampovima Opatovac i Slavonski Brod Rode su objavile priručnik *Podrška dojenju i prehrani male djece u kriznim situacijama*. Osim kronološkog opisa djelovanja u kampovima, priručnik pobrojava propuštene prilike te poteškoće s kojima su se zaposlenice i volonterke susretale, kao i uspjehe na temelju kojih se mogu planirati buduća djelovanja u kriznim situacijama. No priručnik donosi i niz iskaza suradnica organizacija koje su djelovale u Centru za majku i dijete. Oni se mogu čitati kao svjedočanstva o težini puta kojim su prolazili brojni izbjeglice, ali i kao napor da zagovaraju i podržavaju dojenje kao jednu od rijetkih poveznica izbjegličkog s „normalnim“ životom.

Centar za majku i dijete, Slavonski brod, prosinac 2016. Fotografija preuzeta iz priručnika *Podrška dojenju i prehrani male djece u kriznim situacijama*.

15. 12. 2023.

Literatura

Jelušić, Renata. 2017. *Podrška dojenju i prehrani male djece u kriznim situacijama. Iskustva stečena tijekom migrantsko-izbjegličke krize u Hrvatskoj 2015. i 2016. godine*. Zagreb: Roda.